

BERÄTTELSE

TILL

1948 ÅRS LAGTIMA RIKSDAG

ANGÅENDE

RIKSBANKEN

AV

RIKSDAGENS REVISORER

år 1947.

STOCKHOLM
RIKSBANKENS SEDELTRYCKERI
1947.

Till 1948 års lagtima riksdag.

Undertecknade, av innevarande års riksdag utsedda revisorer, vilka enligt föreskrift i riksdagsordningens 72 § den 16 september 1947 påbörjat och denna dag fullbordat granskningen av riksbankens tillstånd och förvaltning, få härmed avgiva den berättelse därom, som i 6 § av den för riksdagens revisorer gällande instruktion finnes föreskriven.

Riksbankens räkenskaper för år 1945 äro granskade av förra årets revisorer och vid 1947 års riksdag har ansvarsfrihet blivit fullmäktige i riksbanken beviljad dels för förvaltningen under år 1945 av bankens såväl huvudkontor som samtliga avdelningskontor i orterna dels ock för de beslut och åtgärder, som finnas antecknade i fullmäktiges protokoll från och med den 10 januari 1946 till och med den 9 januari innevarande år.

Den nu förrättade granskningen har till följd härav omfattat riksbankens räkenskaper för år 1946 och därjämte den del av det löpande årets förvaltning, som är redovisad i fullmäktiges protokoll från den 10 januari till tiden för revisionsförrättningens början, och hava revisorerna för berörda granskningsarbete fått emottaga dels berättelse av fullmäktige om riksbankens tillstånd, rörelse och förvaltning samt om Tumba pappersbruk, dels fullmäktiges protokoll och skrivelser för ifrågavarande tid jämte riksbankens och brukets räkenskaper för år 1946 dels ock styrelsernas vid avdelningskontoren berättelser om dessa kontors rörelse.

Riksbankens grund- och reservfond m. m.

§ 1.

Enligt 1946 års bokslut hava riksbankens inkomster och vinster utöver dess utgifter och förluster under samma år utgjort:

1945		1946
Kr. 7,004,651: 84	nettovinst	kr. 6,239,078: 10
	Av bokslutet framgår vidare, att riksbankens tillgångar utöver dess skulder vid 1946 års slut utgjordes av:	
„ 50,000,000: —	grundfonden	kr. 50,000,000: —
„ 50,000,000: —	avbetalningslånefonden	„ 60,000,000: —
„ 20,000,000: —	reservfonden	„ 20,000,000: —
„ 2,863,441: 32	tjänstepensionsfonden	„ 2,863,441: 32
„ 3,904,401: 86	familjepensionsfonden	„ 3,904,401: 86
	samt följande reserverade medel, nämligen:	
„ 575,174: 92	återstående vinstmedel från föregående år	kr. 579,826: 76
„ 7,579,826: 76	och vinst för år 1946	„ 496,137: 01
		„ 1,075,963: 77
Kr. 134,347,669: 94	1946 års bokslut utvisar alltså för riksbanken ett kapitalöverskott av	kr. 137,843,806: 95

Riksbankens
grundfond;
översikt av
bankens
ställning m. m

Jämlikt beslut vid 1947 års riksdag kvarstår riksbankens vinst för år 1946 hos banken.

Riksbankens rörelse under år 1946.

Egentliga riksbanksrörelsen.

§ 2.

Tillgångar och skulder. Från riksbankens utgående balansräkning 1946 meddelas här följande huvudposter:

Tillgångar:

1945		1946
Kr. 1,062,073,345: 86	Metallisk kassa (enligt § 11 i lagen för Sveriges riksbank)	kr. 839,465,845: 76
” 53,007,987: 14	Annan kassatillgång	” 52,917,477: 73
” 434,036,681: 97	Statspapper och obligationer	” 1,544,524,018: 33
” 81,634,895: 58	Lånerörelsen, diskonterade växlar och lån m. m..	” 225,220,231: 92
” 1,036,539,727: 67	Utrikesrörelsen, utländska statspapper, fordran hos utländska banker, växlar m. m.	” 823,130,434: 92
” 1,072,836,684: 60	Hos riksgäldskontoret	” 282,307,843: 18
” 236,657,514: 46	Övriga tillgångar och fordringar	” 9,090,506: 71
” 715,777,707: 56	Kursdifferenskonto	” —
” —	Övervärde å guld	” 531,771,183: 98
Kr. 4,692,564,544: 84		Summa kr. 4,308,427,542: 53

Skulder:

Kr. 2,781,540,705: 69	Utelöpande sedlar	kr. 2,877,445,466: 69
” 9,302,648: 30	Postväxlaräkning	” 6,380,843: 74
” 952,718,119: 93	Checkräkning	” 875,101,156: 41
” 151,170,983: 19	Depositionsräkning	” 144,277,446: 08
” 42,520,700: 03	Kapitalräkning	” 864,563: 17
” 107,850,000: —	Uppsägningsräkning	” 85,350,000: —
” 97,666,187: 11	Utrikesrörelsen, skuld till utländska banker m. m.	” 173,693,396: 62
” —	Kursdifferenskonto	” 6,922,937: 88
” 415,447,530: 65	Övriga skulder	” 547,924: 99
Kr. 4,558,216,874: 90		Summa kr. 4,170,588,785: 58

Kr. 134,347,669: 94	Efter tillägg härtill av riksbankens under § 1 härövan angivna behållna tillgångar	kr. 137,843,806: 95
Kr. 4,692,564,544: 84	erhålles det under rubriken tillgångar upptagna beloppet	kr. 4,308,427,542: 53

Riksbankens inom linjen förda tillgångar och skulder utgjorde vid slutet av år 1946:

1945		1946
Kr. 16,784,826: 22	<i>Tillgångar</i> (riksbankens mynt- och medaljsamling, internationella bankens aktier, och taxeringsvärdet av riksbankens fastigheter)	kr. 16,934,526: 22
„ 1,674,084: 81	<i>Skulder</i> (utelöpande transport- och bankosedlar, lånebanksobligationer m. m.)	„ 1,674,084: 81

Såsom riksbankens inkomster och vinster samt utgifter och förluster under år 1946 å den egentliga riksbanksrörelsen redovisas följande huvudposter:

Inkomster och utgifter.

Inkomster och vinster:

1945		1946
Kr. 2,612,745: 88	Lånerörelsen	kr. 3,175,077: 33
„ 8,063,118: 82	Utrikesrörelsen	„ 8,991,673: 88
„ 4,311,822: 58	Statspapper och obligationer	„ 250,245: 56
„ 2,608,891: 35	Övriga inkomster och vinster	„ 1,404,750: 32
Kr. 17,596,578: 63		Summa kr. 18,821,747: 09

Utgifter och förluster:

Kr. 1,540,754: 63	Lånerörelsen	kr. 3,532,176: 94
„ —	Guldtransport	„ 615,777: 95

Förvaltningskostnad:

Kr. 4,665,212: 77	Arvoden och avlöningar	kr. 4,962,733: 26
„ 996,197: 82	Pensioner	„ 1,041,871: 97
„ 1,569,395: 53	Förvaltningsutgifter	„ 1,650,527: 95
„ 546,001: 87	Kostnader för tryckeriet	„ 678,413: 92
„ 879,421: 40	„ „ pappersbruket	„ 756,217: 71
„ 394,942: 77	Övriga utgifter	„ 87,890: 38
Kr. 10,591,926: 79		Summa kr. 13,825,610: 08

Kr. 17,596,578: 63	Sedan från ovan omförmälda inkomster och vinster.	kr. 13,821,747: 09
„ 10,591,926: 79	dragits nyssnämnda utgifter och förluster	„ 13,325,610: 08
Kr. 7,004,651: 84	återstår den förut uppgivna nettovinsten under år 1946	kr. 496,137: 01

§ 3.

Riksbankens
avlönings-
kostnader m. m.

Såsom under närmast föregående paragraf angivits redovisas arvoden och avlöningar vid riksbanken under år 1946 med sammanlagt 4,962,733: 26 kr. Detta belopp kan specificeras sålunda:

1945		1946	
Kr. 57,788: 06	Arvoden till fullmäktige o. d.	kr. 58,126: 59	
” 141,660: 72	Arvoden till styrelseledamöter vid avdelningskontoren..	” 143,564: 67	
” 2,635,869: 66	Löner o. d. till ordinarie tjänstemän	” 2,676,762: 20	
” 861,813: 92	Löner o. d. till övrig extra ordinarie personal	” 986,972: 88	
” 968,080: 41	Personliga lönetillägg m. m.	” 1,097,306: 92	
<u>Kr. 4,665,212: 77</u>		<u>Kronor 4,962,733: 26</u>	

§ 4.

Avbetalningslånefonden.

Tillgångar.

Vid årets slut voro utestående 53,666,585: 81 kr. Fonden höjdes enligt beslut vid innevarande års riksdag från 50 till 60 milj. kr. Vid utgången av augusti hade utlåningen stigit till 56,614,763: 95 kr.

I övrigt hänvisas till bankoutskottets memorial nr 1947: 1.

§ 5.

Bosättningslånefonden.

Till fonden ha såsom kapital anvisats 54,1 milj. kr., varav 43 milj. kr. överlämnats till riksbanken. Vid årets utgång voro 38,981,632: 42 kr. utestående och den 31 aug. 40,325,253: 85 kr.

I övrigt hänvisas till bankoutskottets memorial nr 1947: 1

§ 6.

Spannmålskreditfonden.

Av fonden disponerades under året 2,5 milj. kr. Vid budgetårets utgång var intet lån utestående. Under närmast föregående budgetår influtna räntor 1,078: 16 kr. ha inlevererats till statsverket medan under sista budgetåret influtna räntor 1,419: 02 kr. kvarstå i fonden.

§ 7.

Riksbanken har 1945 erhållit bemyndigande att till budgetårets 1945/46 utgång disponera sammanlagt 3,5 milj. kr. för utgivande av lån för anordnande

av skyddsrum. Vid 1946 års utgång voro 420,562:37 kr. utestående. Vid utgången av augusti hade beloppet nedgått till 307,896:91 kr.

§ 8.

1941 års riksdag anvisade ett reservationsanslag av 2 milj. kr för inrättande av en fond för hantverks- och småindustrikredit. Kungl. Maj:t har medgivit, att beloppet finge disponeras även under budgetåret 1947/48. 300,000 kr. ha överförts till riksbanken. Vid årets utgång voro 25 lån om sammanlagt 193,800 kr. utestående. Vid utgången av augusti hade antalet lån ökats till 34 med ett sammanlagt belopp av 269,410 kr.

Riksbankens pappersbruk.

§ 9.

Balansräkningen den 31 december 1946 visar följande:

		Tillgångar.		
		1945	1946	
Kr.	113,737: 64	Kassa och postgiro	kr.	91,013: 88
„	206,658: —	Fabriksfastigheter (tax.-värde kr. 867,400: —)	„	220,505: 49
„	319,642: —	Bostadsfastigheter („ „ 1,297,400: —)	„	344,542: —
„	65,558: 33	Hemmanet („ „ 239,100: —)	„	65,558: 33
„	454,389: 61	Maskiner („ „ 419,200: —)	„	518,597: 18
„	57,826: 15	Inventarier och verktyg	„	59,188: 88
„	66,133: 90	Maskiner och material å nyanläggningar m. m.	„	143,446: 23
„	372,605: 78	Papper, kuvert etc. i lager	„	310,993: 75
„	202,326: 10	Papper och papp under arbete	„	112,519: 05
„	174,997: 19	Förråd	„	218,984: 59
„	93,861: 70	Fordringar	„	98,738: 45
Kr.	2,127,736: 40		Summa kr.	2,184,087: 83

		Skulder.		
Kr.	27,168: 96	Förnyelsefond för maskiner	kr.	57,023: 29
„	745: —	„ „ automobiler	„	1,490: —
„	10,101: 79	„ „ fabriksfastigheter	„	20,203: 58
„	18,027: 85	„ „ bostadsfastigheter	„	36,055: 70
„	—	Hemmanet	„	153: 17
„	47,583: 98	Avlöningar för december	„	50,136: 85
„	339: 48	Omsättningsskatt för december	„	2,114: 65
„	2,023,769: 34	Kapital	„	2,016,910: 59
Kr.	2,127,736: 40		Summa kr.	2,184,087: 83

Utgifterna under året ha uppgått till kr. 1,886,006: 46 vilka täckts av följande inkomster:

		1945	1946	
Kr.	988,331: 88	Värdet av under år 1946 levererat sedelpapper	kr.	763,076: 46
„	608,138: 71	Försäljning av annat papper	„	1,086,715: 49
„	17,954: 70	Inkomst av hemmanet	„	15,222: 89
„	11,551: 09	Hyror	„	14,388: 07
„	6,737: 51	Övrigt	„	6,603: 55
Kr.	1,632,713: 89		Summa kr.	1,886,006: 46

Tillverkningskostnaderna fördela sig på följande huvudposter med nedanstående belopp:

		1945	1946	
Kr.	222,017: 73	Material	kr.	425,001: 23
„	835,779: 18	Löner	„	895,430: 26

1945		1946	
Kr.	105,855: 94	Tillverkningsomkostnader	kr. 178,983: 27
”	36,848: 79	Administrativa omkostnader	” 69,644: 52
”	98,760: 33	Bränsle	” 58,902: 49
”	70,044: 31	Avskrivningar	” 73,270: 06
”	22,398: 12	Nyanläggningar	” 8,159: 65
”	20,755: 57	Diverse	” 18,748: 72
”	223,683: 46	Minskning av lager av halvfabrikat	” 150,970: 38
Kr.	1,636,143: 43		Summa kr. 1,879,110: 58

Riksbankens sedeltryckeri.

§ 10.

Inkomster och
utgifter.

Inkomster och utgifter å riksbankens sedeltryckeri uppgingo under år
1946 till följande belopp:

inkomster:

	1945		1946
Kr. 92,358: 26		blankettryck m. m. till riksbanken och valutakontoret	kr. 139,632: 96
„ 121,643: 40		stämplar m. m. till generalpoststyrelsen . .	„ 69,230: 92
„ 241,017: 95		andra beställningar	„ 462,915: 93
<u>Kr. 455,019: 61</u>			<u>kr. 671,779: 81</u>

utgifter:

Kr. 647,573: 98	avlöningar	kr. 732,202: 81
„ 142,422: 68	förbrukningsartiklar	„ 231,467: 05
„ 33,039: 39	fastigheten	„ 54,918: 36
„ 5,371: 90	reparationer av maskiner	„ 9,906: 68
„ 15,513: 62	gas, elektricitet, telefon m. m.	„ 16,008: 37
„ 49,065: 95	stämpelpapper	„ 60,622: 78
„ 43,219: 19	pensioner	„ 48,306: 88
„ 72,419: 93	övriga utgifter	„ 205,211: 30
<u>Kr. 1,008,626: 64</u>		<u>kr. 1,358,644: 23</u>
Kr. 553,607: 03	Utgifterna överstego således under år 1946 inkomsterna med	kr. 687,864: 42
„ 7,605: 16	I bostadshyror har under året dessutom influtit	„ 8,450: 50

Sedeltrycket har under år 1946 omfattat följande antal sedlar, nämligen:

	1945		1946
1,134,400	st. av 100 kronors valör	3,000,000	st.
—	„ „ 50 „ „	3,444,300	„
24,300,000	„ „ 10 „ „	8,429,000	„
<u>5,175,600</u>	„ „ 5 „ „	<u>7,978,400</u>	„
<u>30,610,000</u>	st. eller sammanlagt	<u>22,851,700</u>	st.

§ 11.

I revisionen av riksbankens styrelse och förvaltning hava samtliga undertecknade revisorer deltagit.

Deltagande i
revisionen.

§ 12.

Med anledning av den i 21 § av gällande instruktion meddelade föreskrift få revisorerna slutligen härmed för riksdagen meddela, att med avseende på riksbankens förvaltning under den tid granskningen omfattat revisorerna ej funnit anledning till erinran samt att de för sin del anse, att ansvarsfrihet bör fullmäktige beviljas.

Tillstyrkan av
ansvarfrihet.

För riktigheten av i denna berättelse meddelade sifferuppgifter ansvarar den sekreterare, som vid granskningen av riksbanken biträtt revisorerna.

Siffer-
uppgifterna.

Jämlikt gällande instruktion kommer denna berättelse att överlämnas till fullmäktige i riksbanken.

Stockholm den 15 december 1947.

Karl Ward	Axel Mannerskantz	Anders Paulsen
C. P. Olsson	Gust. Svedman	F. O. Ericson
Ivan Pauli	Nestor Hammarlund	Gust. Björkman
Gust. Mosesson	David Norman	Gust. E. Andersson

Al Vanner